

Vlaams
Parlement

vergadering **C9 – LEE1**
zittingsjaar 2012-2013

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Onroerend Erfgoed

van 3 oktober 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Lode Ceysens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de afbakening van bouwvrij agrarisch gebied - 2137 (2011-2012)	3
Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het stijgend aantal bouwovertreedingen - 2173 (2011-2012)	5
Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de procedure bij planschade - 2278 (2011-2012)	9

■

Waarnemend voorzitter: de heer Jos De Meyer**Vraag om uitleg van de heer Lode Ceyskens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de afbakening van bouwvrij agrarisch gebied - 2137 (2011-2012)**

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Minister, ik verwijs naar de toelichting die uw administratie hier heeft gegeven over de uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) op 2 mei 2012. Het was een zeer uitvoerige en nuttige toelichting. We hameren er altijd op dat dat eerst moet worden uitgevoerd voor we verder denken over nieuwe beleidsinitiatieven. We konden die toelichting zeker waarderen.

Na de toelichting heb ik een heel specifieke vraag gesteld over bouwvrij agrarisch gebied. De afbakening daarvan is bij de partiële herzieningen van het RSV uit de bindende bepalingen gehaald. Ik heb de betrokken ambtenaar gevraagd waarom er, ondanks die schrapping, nog altijd naarstig bouwvrije zones worden gezocht binnen de huidige gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUP's). Ik was verbaasd toen de ambtenaar zei dat er op dat vlak helemaal niets veranderd is. Ik was zo van de hand Gods geslagen dat ik er zelfs niet onmiddellijk op heb gerepliceerd. Ik begon er zelf aan te twijfelen.

Ik ben teruggegaan naar mijn bureau en ik heb de integrale versie van het RSV er nog eens op nageslagen. Ik lees even voor uit de 'Bindende bepalingen in verband met het buitengebied': "Het Vlaams Gewest bakt in de gewestplannen of in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen 750.000 ha agrarisch gebied, ruimtelijk bestemd voor de beroepslandbouw, af. Binnen de 750.000 ha worden bouwvrije zones aangeduid. Bouwvrije zones zijn samenhangende zones die veeleer beperkt zijn in oppervlakte."

Daarna heb ik de partiële herziening erbij genomen, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 17 december 2010. Daarin lees ik onder identiek hetzelfde hoofdstuk voor agrarisch gebied: "De oppervlakte van de bestemmingscategorie 'landbouw' zal 750.000 ha bedragen, bestemd voor de beroepslandbouw." Daarin lijkt me toch heel duidelijk het een en het ander gewijzigd. Ik was gerustgesteld toen ik dat las.

Goed, ondertussen was de vergadering voorbij en daarom kom ik met mijn vraag bij u, minister. Agrarisch gebied, zoals heel duidelijk wordt gesteld in het RSV, is bestemd voor de landbouw. Dat betekent concreet dat er in deze zone enkel gebouwd kan worden in functie van landbouw. Daarnaast, en ook dat is een goede zaak, is er een uitzonderingsregeling voor de zonevreemde woningen in het agrarisch gebied.

De praktijk leert, in verband met de bouwvergunning in agrarisch gebied, dat het feit dat er kan worden gebouwd in functie van landbouw in agrarisch gebied, zeker en vast geen vrijgeleide is om zomaar te bouwen. Er wordt altijd gekeken waar de bestaande bedrijfszetel ligt. Uitbreiding van een bedrijf moet zo dicht mogelijk bij de bedrijfszetel gebeuren. Als er een herlokalisatie van het bedrijf dient te gebeuren, wordt er ook altijd op gelet om zo weinig mogelijk het open gebied in te gaan en zo dicht mogelijk bij de bebouwing te blijven.

Minister, ik vond het een goede zaak dat die passage door u in de Vlaamse Regering werd geschrapt. Maar op het terrein stel ik vast dat er in GRUP's nog heel uitgebreid bouwvrij agrarisch gebied wordt aangeduid, en dat doet me de wenkbrauwen fronsen. Wat is de bedoeling? Zoals gezegd, is agrarisch gebied al per definitie bouwvrij, tenzij voor landbouwactiviteiten, en dan nog onder zeer strikte voorwaarden, of voor zonevreemde woningen.

Minister, voor zover ik weet, geven GRUP's uitvoering aan de visie in het RSV. Is dit nog steeds zo? Welke initiatieven gaat u nemen om ervoor te zorgen dat uw ambtenaren het RSV ook daadwerkelijk kennen en als basis gebruiken voor het opmaken van GRUP's?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Ceyskens, ik veronderstel dat ik mijn antwoord mag toespitsen op uw inleiding, al stelt u uw vragen veel ruimer. Ik begrijp dat het antwoord op uw vraag in de commissie van 2 mei 2012 voor verwarring heeft gezorgd. Zoals u toen terecht hebt opgemerkt en vandaag nog eens hebt aangegeven, is de passage over het afbakenen van bouwvrij agrarisch gebied in de bindende bepalingen effectief geschrapt. Dat betekent dat het niet langer verplicht is om bij RUP's specifiek bouwvrije agrarische gebieden af te bakenen.

Het richtinggevendende deel van het RSV bevat nog wel bepalingen voor het aanduiden van bouwvrije gebieden vanuit verschillende doelstellingen of criteria. Ik denk daarbij aan de kwaliteit van grondgebonden landbouw, het aaneengesloten karakter van cultuurgronden, de belangrijke landschappelijke kwaliteiten of integraal waterbeheer. Die elementen kunnen maken dat er toch nog algemeen bouwvrij of bouwvrij agrarisch gebied wordt aangeduid. Het is geen dwingende bepaling.

Ik verwijs ook naar kortetermijnacties van het groenboek van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, waarin het vrijwaren van strategisch aaneengesloten landbouwgebied voor de professionele landbouw naar voren komt. Het differentiëren van het agrarisch gebied via het aanduiden van bouwvrije gebieden behoort met andere woorden integraal tot de planningsopgave voor de afbakening van gebieden van natuurlijke en agrarische structuur, zoals bepaald in het RSV.

Zoals u weet, zitten tijdens het planningsproces alle betrokken sectoren rond de tafel. Bij de AGNAS-RUP's (afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur) kan de landbouwsector de relevante informatie inbrengen om maximaal rekening te houden met uitbreidingsmogelijkheden voor de landbouw. Bij het uiteindelijke RUP zal de afweging gebeuren van de gebieden voor natuuruitbreiding enerzijds, en landbouwbedrijfsvoering anderzijds.

Ik heb de indruk dat de administratie RSV uitvoert. Ik zal mijn administratie zeggen dat, als ze een aanduiding doet van bouwvrije agrarische gebieden, ze uiteraard rekening moet houden met de leefbaarheid van het landbouwbedrijf. Dat is ook de filosofie van het RSV. Als ze een aanduiding doet van bouwvrije agrarische gebieden, moet ze dat voor mij uitdrukkelijk motiveren en opnemen in het GRUP. Dat mag, maar je moet wel zeggen waarom je dat doet. Het is geen dwingende bepaling. Op die manier kom ik tegemoet aan de opmerkingen die u hebt gemaakt.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Als de landbouwsector spreekt over strategisch aaneengesloten gebieden, hebben ze het inderdaad over strategisch aaneengesloten landbouwgebieden, zonder dat er natuur, natuurverbinding of natuurverweving tussenkomt. Daar kunnen we niet omheen, dat is vandaag een gegeven.

Qua afbakeningsprocessen gaan we in Vlaanderen van 806.000 naar 750.000 hectare. Dat er aan die landbouwgrond wordt geknibbeld, is een gegeven, het is bepaald in de ruimtebalans. Dan is het bijzonder moeilijk als er nog een bouwvrij agrarisch gebied bovenop komt bij de landbouw. Men houdt wel rekening met de bedrijfszetels. In een tweede oefening heeft men de ruimte gelaten rond de bedrijfszetels.

Ik wil toch pleiten voor enige voorzichtigheid. Hebben we vandaag een zicht op alle bedrijfszetels die moeten worden geherlokaliseerd vanuit bijvoorbeeld een dorpskern, bijvoorbeeld in Zuid-Limburg, waar nog veel landbouwbedrijven aangesloten zijn op de dorpskern, en waar je voor een andere reden op termijn je bedrijf moet herlokalisatie? Hebben we daar altijd de juiste bepaling voor?

Minister, ik heb uit uw antwoord een zaak goed onthouden – dat kan ik appreciëren – en dat is dat er een duidelijke motivering komt waarom zo'n landbouwgebied bouwvrij agrarisch moet zijn. Ik heb de indruk dat er vandaag gemakkelijk wordt verwezen naar het argument open

ruimte, en daarmee is de kous af. Er moet een zeer grondige motivering bestaan voor de hectaren agrarisch gebied die worden ingekleurd als bouwvrij agrarisch gebied. Vandaag zit er onvoldoende motivering in de denkoefening, vandaar mijn verontwaardiging. Ik heb er mij aan gestoord dat op een gegeven moment een ambtenaar zegt dat er ter zake niets is veranderd. Er is ter zake wel degelijk iets veranderd. Dat moeten en mogen we dan ook zien op het terrein.

De heer Jos De Meyer: Minister, hoever staat het met de afbakening agrarische structuur en wat is de planning voor de volgende maanden? Het einde van de legislatuur nadert, en vier ministers hebben in het begin van de legislatuur voorspeld dat het tegen het einde van de legislatuur in orde zou zijn. Ondertussen zijn we al een paar legislaturen verder.

Minister Philippe Muylers: Mag ik verwijzen naar de besprekingen die we zullen hebben over de beleidsbrief? Daar staat in wat we hebben gerealiseerd en wat we gaan realiseren. Dat is het goede moment om dat te bespreken.

De heer Jos De Meyer: Of u mag het ook via de secretaris aan de geïnteresseerde aanwezigen bezorgen.

Minister Philippe Muylers: De beleidsbrief die we normaal voor de herfstvakantie, over twee weken, moeten afleveren, bevat alle elementen. Ik stel voor dat als er elementen niet in staan die u graag wilt hebben, u daarover bijkomende vragen stelt. Daarin staat het gerealiseerde en het geplande. Dat lijkt me het goede instrument om er dieper op in te gaan, als u het goedvindt.

De heer Jos De Meyer: De moeilijkheid is dat er soms commissies samenvallen, zeker voor mij op woensdagmorgen. Ik zal via mijn collega het nodige vernemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

– *De heer Bart Martens, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Wilfried Vandaele tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het stijgend aantal bouwovertradingen - 2173 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, mijn vraag om uitleg dateert al van voor de vakantie en is dus een beetje belegen, net zoals de vraag van de heer Ceysens.

De Vlaamse bouwinspectie heeft vorig jaar 2902 processen-verbaal opgesteld omdat de Vlaming nog te vaak te hoog, te groot of te diep bouwt. Dit is een stijging van 15 procent in vergelijking met 5 jaar geleden. Dat blijkt uit het handhavingsrapport van de dienst Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO), een rapport dat voor de zomer werd voorgesteld.

Werken zonder vergunning blijft de meest voorkomende inbreuk – 2173 pv's. Andere inbreuken zijn het opdelen van een huis in te veel woonegelegenheden – 339 pv's – en steeds vaker ook het ophogen van bouwgrond – 567 pv's. Het aantal stakingsbevelen bereikte ook een record in 2011: in totaal werden er 1260 stakingsbevelen opgelegd. In een eerste reactie voor de vakantie liet u verstaan dat het stijgend aantal stakingsbevelen te maken heeft met het zo snel mogelijk preventief optreden. Dat is een goede evolutie. Minister, is de stijging volgens u enkel te wijten aan dat beter preventief optreden van de bouwinspectie of ziet u ook nog andere oorzaken?

De Vlaming bouwt af en toe niet conform de bouwregels. We weten dat u daar al informatiebrochures over hebt opgemaakt. Die liggen bij de diensten Ruimtelijke Ordening van de gemeenten. Bent u van plan om extra, misschien nog meer gerichte campagnes te voeren om die regels nog beter bekend te maken bij het publiek?

Het handhavingsplan stimuleert ook de gemeenten om zelf meer preventief op te treden. Hebt u zicht op de mate waarin gemeenten werk maken van het opsporen van bouwovertradingen en het preventief opsporen daarvan?

Bent u, met het nieuwe handhavingsrapport in de hand, van oordeel dat er bijkomende maatregelen nodig zijn om de bouwinspectie te versterken of op een andere manier te laten werken dan vandaag het geval is?

Heeft het invoeren van de meldingsplicht, die intussen al enkele jaren is ingevoerd, een invloed op deze cijfers?

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

De heer Lode Ceysens: Mijnheer Vandaele, gaat uw vraag over het stijgend aantal bouwovertradingen of over het stijgend aantal processen-verbaal? Hier wordt geconcludeerd dat door het stijgend aantal processen-verbaal ook het aantal bouwovertradingen stijgt. Is dat zo? Of treedt men gewoon veel kordater op? Hebt u zicht op het aantal bouwovertradingen? Stijgen die effectief of is er een daling?

De heer Bart Martens: De heer Vandaele heeft onder meer gevraagd in welke mate de lokale besturen het eerstelijns toezicht uitoefenen. Minister, met het oog op de omgevingsvergunning waar u aan werkt, is het belangrijk om ook dat handhavingsluik eens goed te bekijken. Vandaag zijn het de milieuambtenaar en de gemeentelijke politie die de milieuvergunningen controleren en toezicht houden op het handhaven van de milieuwetgeving. Als dat in de toekomst één vergunning wordt, dan lijkt het me nodig om na te gaan hoe de milieuinspectie, de bouwinspectie en de milieuambtenaren op gemeentelijk vlak die bredere scope van milieuhygiëne en stedenbouwkundige wetgeving kunnen handhaven.

Ik vind het goed dat de bouwinspectie goed werk levert. Dat uit zich in meer processen-verbaal, die misschien geen verband houden met het stijgend aantal bouwovertradingen. Dat zal uit uw antwoord moeten blijken. Er moet natuurlijk ook wel gevolg aan gegeven worden. We horen echter steeds meer klachten dat er steeds minder doorgeraakt in de filter van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid, die moet aangeven welke herstellvorderingen bij de rechtbank kunnen worden ingeleid. De vraag die we ons kunnen stellen in het kader van de administratieve vereenvoudiging, is wat de functie nog is van die Hoge Raad voor het Herstelbeleid. Het lijkt me heel frustrerend voor de bouwinspectie om effectief te verbaliseren en herstellvorderingen in te leiden als die finaal tot niets leiden en de filter van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid niet passeren.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik ben een beetje verrast door de teneur van de vraag van de heer Vandaele. Wanneer ik de vraag afstandelijk lees en beluister, dan zegt de heer Vandaele dat er onder minister Muylers meer bouwovertradingen zijn. Ik dacht net dat er onder minister Muylers meer preventie was om bouwovertradingen te voorkomen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Ik vind dit kort door de bocht, mijnheer De Meyer. Het gaat hier over het aantal geregistreerde overtradingen. Het kan best zijn dat er meer wordt geregistreerd dan vroeger. We zijn oud en wijs genoeg om dat daar ook in te lezen.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik vind het sympathiek dat de heer De Meyer het voor mij opneemt tegen mijn eigen collega's.

Mijnheer Vandaele, er is geen nieuw handhavingsrapport. Mijn administratie werkt momenteel aan het uitbouwen van een handhavingsmonitor. Daarmee moeten we het handhavingsbeleid vanuit de verschillende aspecten en ten aanzien van verschillende partners kunnen evalueren.

Net voor de vakantie heeft het Agentschap Inspectie RWO een aantal jaarstatistieken bekendgemaakt. Daar hebt u de cijfers uit gehaald.

Wanneer we de cijfers bekijken, dan zien we dat er sinds 1998 een stijging is van het aantal stakingsbevelen. In 2011 bereikte dat aantal een historisch maximum. Het meest essentiële is dat dit het gevolg is van de vroegtijdige fase waarin wordt opgetreden. Dat is een goede zaak omdat op die manier de ernst van de overtreding nog kan worden beperkt.

Een andere reden voor de toename van het aantal processen en stakingsbevelen is moeilijk te bepalen. Het is echter niet uitgesloten dat de gemeente nu sneller een afschrift stuurt naar de gewestelijke dienst.

We zien dat er een grotere aandacht is voor handhaving, zeker ook lokaal. We merken dat het instrument van het stakingsbevel steeds meer bekendheid geniet bij de gemeenten en dat het effectiever wordt ingezet.

De communicatie over het handhavingsplan aan gemeenten en de gesprekken die de stedenbouwkundige inspecteurs hebben opgestart met de gemeenten in functie van een lokaal handhavingsbeleid, werpen vruchten af. De cijfers leren ons dat sinds 1998 een groot aantal stilleggingen gebeurt door gemeenten en politie en dat het aandeel stilleggingen door lokale overheden verhoudingsgewijs toeneemt.

Hoewel de trend continu is, moeten er toch enkele randbemerkingen worden gemaakt. De gewestelijke bouwinspectie had in het verleden, ook nog in 2011, geen zicht op het aantal processen-verbaal dat niet naar ons wordt doorgezonden. Naar aanleiding van de recente decreetswijziging moeten de politiediensten en gemeenten vanaf 16 juni 2012 altijd een afschrift van het proces-verbaal bezorgen aan de bouwinspectie. Wanneer deze verplichting effectief wordt nageleefd, en we gaan daarvan uit, zullen de cijfers voor 2012 een nauwkeurigere indicatie geven van het aantal processen-verbaal.

Het instrument van het stakingsbevel is zeer effectief en grijpt op een vroeg moment in. We zien dat de mogelijkheid om een staking van de werken en het gebruik te bevelen in de rechtspraak meer is uitgeklaard voor wat het toepassingsgebied betreft. Hierdoor kan dit middel nog meer dan vroeger met vernieuwde zekerheid worden ingezet.

De stijging is, naast het snelle ingrijpen, volgens mij dus te danken aan een betere registratie, die nog zal verbeteren vanaf juni 2012 als dat verplicht moet worden doorgegeven, en aan de grotere bekendheid en een betere en effectievere toepassing van het instrument door de gemeenten.

Een goed en gedragen handhavingsbeleid staat of valt automatisch met preventie en een goede voorlichting over wat wel en niet mag of kan. Daarom hecht ik veel belang aan communicatie zowel naar de burger als naar professionelen en naar andere overheden. We hebben de zeer sterke website www.ruimtelijkeordening.be en de folders die ruim verspreid worden via gemeentehuizen, bibliotheken en dergelijke. U kent die themafolders wel: 'Uitbreiden van een woning', 'Bijbouwen in de tuin', 'Een oprit, terras, zwembad, tennisbaan of siervijver aanleggen', 'Stedenbouwkundige vergunning, melding en vrijstelling'. Ik noem er hier maar enkele. De informatie op de website www.ruimtelijkeordening.be is specifiek opgedeeld in functie van de doelgroepen: burgers, ondernemers, professionals van ruimtelijke ontwikkeling en ambtenaren. Dan is er nog een specifiek luik over de zonevreemdheid.

Naast de informatie aan het grote publiek is er het afgelopen jaar ook werk gemaakt van het voorlichten van de gemeentelijke diensten op het vlak van handhaving. Het handhavingsplan werd online gezet. De gemeentelijke diensten kregen een toelichting bij het handhavingsplan via de atriumwerking. Er werden draaiboeken voor handhaving gemaakt en er werd een code voor goede praktijk ter beschikking gesteld. Zo kunnen zij de juiste informatie verschaffen als er vragen zijn van inwoners.

We zullen ook evalueren of een ruimere informatiecampagne rond het handhavingsplan of de handhavingsprocedures aangewezen is. Ik zei al dat er momenteel werk wordt gemaakt van

een handhavingsmonitor. Hiermee moet het mogelijk zijn specifieke knelpunten in het handhavingsbeleid te detecteren. We zullen dan ook mogelijke informatiecampagnes hierop afstemmen, zodat we gericht kunnen communiceren over specifieke vergunningsproblemen en overtredingen daarop, en vooral hoe we die kunnen voorkomen.

Zoals gezegd, zien we sinds 1998 een sterk verhoogd optreden door gemeenten. Zowel het aantal stakingsbevelen dat door politie en gemeentelijke ambtenaren wordt opgelegd als het aantal stakingsbevelen van de bouwinspectie nam licht toe in 2011. In de gesprekken die de bouwinspecteurs met de gemeenten voeren met het oog op een afsprakenkader of een lokaal handhavingsplan wordt steeds de nadruk gelegd op een preventief optreden. Dat zei ik in mijn eerste antwoord ook al. Dat is een essentieel element. Het instrument is bekender geworden, en aangezien het efficiënt en effectief is om zo snel mogelijk op te treden, wordt het ook beter gebruikt.

Of dit in 2011 al tot een verhoogd proactief optreden heeft geleid, kan op dit ogenblik moeilijk worden beoordeeld omdat we niet alle gegevens hebben.

Ik ben ervan overtuigd dat we maximaal moeten inzetten op de uitbouw van een administratief handhavingsluik, als aanvulling op het curatieve luik. Momenteel wordt via een onderzoek nagegaan op welke wijze we de effectiviteit van het handhavingsbeleid kunnen verhogen, bijvoorbeeld door de introductie van administratieve handhaving. Voorzitter, het is zoals u zei: met de omgevingsvergunning ontstaat meer dan ooit de nood aan een afgestemd en effectief handhavingsinstrumentarium. Het is ook de bedoeling een luik administratieve handhaving in het handhavingsinstrumentarium van de omgevingsvergunning op te nemen. Bovendien zit de administratieve handhaving ook vervat in het ontwerp van decreet Onroerend Erfgoed, dat tal van raakvlakken heeft met Ruimtelijke Ordening.

De administratieve handhaving laat ook toe dat kleinere ingrepen, die bij direct omwonenden vaak veel overlast of ergernis kunnen veroorzaken, zichtbaar en snel kunnen worden bestraft.

Verder heeft de bouwinspectie een protocol afgesloten met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) om het optreden tegen ontbossingen af te stemmen.

Door het niet aanwezig zijn van alle gegevens kunnen we momenteel moeilijk sluitende conclusies trekken. Ik ga er echter van uit dat de melding een eerder positieve impact heeft op het aantal pv's omdat de melding drempelverlagend werkt en werken die vroeger een vergunning moesten hebben en zonder vergunning werden uitgevoerd, nu via de melding op rechtsgeldige wijze worden gerealiseerd, wat toch gemakkelijker is dan het verkrijgen van een vergunning.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele: Minister, u hebt een vrij uitvoerig antwoord gegeven. Ik heb een paar elementen opgeschreven die ik in uw antwoord heb gehoord. U zegt dat de gemeenten de code van goede praktijk nu hebben en dat ze er al mee aan de slag kunnen. De bouw van de monitor is bezig. Ik dacht dat dat in het vooruitzicht was gesteld voor eind 2012. Denkt u dat dat lukt?

U hebt terecht het belang van de administratieve handhaving beklemtoond. Ik dacht dat het de bedoeling was dat dat nu ongeveer al klaar zou zijn. Maar dat is blijkbaar nog niet helemaal voldragen. Misschien hebt u een timing voor ogen?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: We verwachten de handhavingsmonitor effectief rond de jaarwende. Het andere aspect nemen we effectief mee in de omgevingsvergunning die we plannen eind van dit jaar begin volgend jaar.

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

De heer Lode Ceyskens: Wij kijken alvast uit naar de monitor, want die gaat nu al heel erg lang mee. Ik noteer het einde van dit jaar.

Ik heb enkele korte bemerkingen. Er is ook gesproken over het feit of de Hoge Raad voor het Herstelbeleid nog nuttig is. Voor ons is die alleszins nog nuttig. Hij zorgt voor een bepaalde eenvormigheid in Vlaanderen. Hij heeft ook een tweede taak. Als we nog een aantal bouwmisdrijven willen aanpakken en als we kijken naar wat er in het verleden allemaal is gebeurd en we willen die misdrijven allemaal vervolgen, dan beginnen we bijna aan een ‘mission impossible’ en zou de willekeur bijzonder groot kunnen worden. De focus moet liggen op ernstige bouwmisdrijven in kwetsbare gebieden. Daarbij moeten we kijken naar die dingen die jarenlang niet bewogen. Dat is ook een afweging die de Hoge Raad voor het Herstelbeleid maakt. Die heeft de taak om ervoor te zorgen dat er heel gericht verder werk wordt gemaakt van alle bouwmisdrijven die er zijn geweest.

We moeten ook vooral zorgen dat we in de toekomst zo weinig mogelijk bouwmisdrijven zullen hebben, want pv’s opstellen moet uiteindelijk het sluitstuk zijn in het hele verhaal. Voorkomen is en blijft beter dan genezen. Daarom blijven wij vanuit CD&V heel erg vragende partij voor een degelijk en werkbaar as-builtattest dat een heel belangrijk instrument kan zijn om bouwovertradingen te voorkomen in de toekomst.

De heer Bart Martens: Mijnheer Ceyskens, ik stel voor dat we de discussie over het nut en de noodzaak van de Hoge Raad voor het Herstelbeleid nu niet voeren. Ik heb het aangesneden, het is mijn schuld. Er is veel over te zeggen. Het was initieel de bedoeling om een cesuur te maken tussen het passief en de nieuwe bouwovertradingen. Voor de nieuwe bouwovertradingen kan men zich wel degelijk de vraag stellen of het nog nodig is om langs die filter te passeren. Het Grondwettelijk Hof heeft destijds die bepaalde datum uit het decreet geschrapt.

Misschien moeten we wel eens, net zoals we elk jaar in deze commissie een gedachtewisseling houden over de werking van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, ook eens een gedachtewisseling opzetten over de Hoge Raad voor het Herstelbeleid en hoe die beter zou kunnen functioneren in het kader van een realistische benadering van het passief van historische bouwovertradingen, maar toch ook rekening houdend met het lik-op-stukbeleid dat nodig is voor de nieuwe bouwovertradingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de procedure bij planschade - 2278 (2011-2012)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, op 30 november 2011, bijna een jaar geleden, informeerde ik bij u naar het onderzoek dat u liet uitvoeren naar een mogelijke administratieve afhandeling van planschadedossiers. Die vraag was een vervolgvraag op mijn initiële vraag om uitleg van 9 februari 2011. U zei toen, anderhalf jaar geleden: “Binnen het Departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) is een werkgroep samengesteld die zich daarover buigt. Zij gaan na wat er vandaag bestaat in de bestemmingswijzigingscompensatie die wordt aangevraagd bij de Vlaamse Landmaatschappij en bij de schade die volgt voor aanduiding van duinengebied bij LNE. Ze kijken in welke mate het beoordelingskader bij die twee nuttig is voor het geval van planschadevergoeding. We moeten ook kijken naar de gevolgen van een eventuele omschakeling naar een administratieve procedure voor planschadevergoeding. Die moeten worden geëvalueerd op het vlak van inzet van personeel en middelen.”

Vorig jaar liet u me weten dat u nog steeds geen advies had ontvangen, maar dat onmiddellijk met ons zou delen wanneer u het zou hebben ontvangen: “Vanaf het ogenblik dat ik het advies heb, zal ik dat graag met u en de andere leden van de commissie delen.”

Minister, u verwachtte van mij dat ik deze vragen zou opvolgen. Daarom leg ik u volgende vragen voor. Heeft die werkgroep haar werkzaamheden afgerond? Kunt u ons vertellen wie deel uitmaakte van de werkgroep en wanneer de werkgroep is samengekomen? Is die werkgroep reeds tot conclusies gekomen? Zo ja, waarom mochten wij dit advies nog niet ontvangen? Zo neen, wat gaat u dan doen om die werkzaamheden te bespoedigen?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Mijnheer De Meyer, ik ben blij dat u de vraag opnieuw stelt en dat u de opvolging doet. Ik heb in 2011 van mijn administratie een tussentijdse nota gekregen. Maar ik moet eerlijk zeggen, toen ik de resultaten zag van het onderzoek naar de mogelijkheden om de planschade te laten verlopen via een administratieve procedure, vond ik dat de focus in de nota vooral lag op knelpunten en niet op oplossingen. Op dat moment heb ik gevraagd om het onderzoek verder te zetten en oplossingsgericht te zoeken naar mogelijke pistes om een dergelijke omvorming mogelijk te maken. Ik heb gewacht op het antwoord en nu naar aanleiding van uw vraag opnieuw gevraagd hoe ver dat stond. De voorbije dagen heb ik een definitief advies gekregen dat ik aan de commissie zal bezorgen. Heel recent en eigenlijk naar aanleiding van uw vraag heb ik dat dus gekregen.

Ook in dit definitief advies geeft mijn administratie aan dat een omvorming naar een administratieve procedure geen evidentie is. De hoofdlijnen kan ik u al meedelen. Het eerste punt is uiteraard, zoals te verwachten was, dat een administratieve procedure sneller gaat dan een gerechtelijke. Maar vervolgens sommen ze opnieuw knelpunten op. Vooral komt naar boven dat het niet evident is.

Ik geef de vier belangrijkste knelpunten uit het definitief advies. Ten eerste is er het hoge risico op navolgende gerechtelijke procedures. De vorderingen tot planschade gaan vaak gepaard met vorderingen op basis van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek, de foutaansprakelijkheid, waarvoor de burgerlijke rechter bevoegd is. Het beperken van de toegang tot de rechter is dus niet evident. Ten tweede wordt gesteld dat de beoordeling van planschade een vrij ruime appreciatiemarge impliceert, die ruimer is dan bij de bestemmingswijzigingscompensatie of de schadevergoeding ten gevolge van het Duinendecreet. Precies daarom heeft de wetgever via een wet van 1962 al, toen ik net 1 jaar oud was, geopteerd voor een beoordeling door een onafhankelijk rechtscollege dat een dergelijke marge kan inbouwen in zijn beoordeling.

Ten derde is er het feit dat de planschade zich niet alleen situeert op het gewestelijke niveau, maar ook op gemeentelijk en provinciaal niveau, zoals u weet. Als daar ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's) worden gemaakt, is dat een bijkomend obstakel dat het niet evident maakt om over te schakelen naar een administratieve behandeling op gewestelijk niveau. Ten slotte is er de vaststelling dat een groot deel van de planschadeprocedures inmiddels zijn ingeleid voor de burgerlijke rechtscolleges. We zitten dus met een voorgeschiedenis die we zeker in het achterhoofd moeten houden, indien we overschakelen naar een administratieve procedure.

U merkt het: het geheel blijft volgens mijn administratie een complex gegeven, waarbij we, als we het systeem fundamenteel willen hervormen, alle gevolgen duidelijk moeten bekijken en de knelpunten wegwerken. Ondertussen zijn er, naar aanleiding van de lopende planprocessen in Afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS), gelijkaardige knelpunten en aandachtspunten naar boven gekomen bij andere financiële instrumenten. Ik denk aan planschade, planbatens, kapitaalschade, bestemmingswijzigingscompensatie en dergelijke.

Omwille van de complexiteit en de samenhang tussen de verschillende instrumenten, meen ik dat het noodzakelijk is gezamenlijk te evalueren en dan bij te sturen. Momenteel wordt er dan ook werk gemaakt van een globale evaluatie van de regelingen rond planbaten, planschade, kapitaalschade en gebruikersschade. Tegelijkertijd wordt in de schoot van het Coördinatieplatform AGNAS een analyse gemaakt van de problematiek en mogelijke oplossingen geformuleerd voor knelpunten in de relatie tussen de verschillende instrumenten en regelgevingen. Het Coördinatieplatform AGNAS heeft net voor het zomerreces een discussienota opgemaakt over de evaluatie van de kapitaalschaderegels en de aanpak van knelpunten in samenhang tussen regelgevingen en instrumenten. Daarin worden een aantal verbetervoorstellen geformuleerd. Die nota zal verder kunnen worden verfijnd op basis van de aanbevelingen die voortvloeien uit de studie van de Minaraad, die ik op korte termijn zal mogen ontvangen.

Ook de werkzaamheden van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) houden verband met die problematiek. Daarin is duidelijk geworden dat we, in combinatie met het herdenken van het financieel instrumentarium, op zoek moeten gaan naar andere instrumenten die de realisatie op het terrein moeten bevorderen. Ik denk aan grondbeleidsinstrumenten zoals grondenruil, grondenbanken en dergelijke. Dat nemen we ook op binnen de kortetermijnacties van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV), waar we een oefening doen in het herdenken van het instrumentarium, om deze meer realisatiegericht te maken.

Het is duidelijk dat we niet over één nacht ijs kunnen en willen gaan. Een hervorming vraagt tijd en onderzoek. Op basis van de analyse van mijn administratie, de beleidsaanbevelingen van de CIW, de verdere uitwerking van de korte termijnacties van het BRV, de discussienota van het Coördinatieplatform AGNAS en de Minastudie en in samenspraak met mijn collega's voor Landbouw, minister-president Peeters, en Leefmilieu, minister Schauvliege, wil ik voorstellen tot aanpassingen aan de regelgeving voorleggen aan de Vlaamse Regering. Dat zal gebeuren met het oog op verbetering, vereenvoudiging en versnelling van de procedures, zonder de samenhang tussen alle instrumenten uit het oog te verliezen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, u hebt veel gezegd. Daaruit blijkt nogmaals dat het geen eenvoudig dossier is. Daar zijn we ons ten volle van bewust. Het is een complex dossier. Nu horen we nog eens hoe complex het is en wat de knelpunten zijn, minister, maar ik had eerlijk gezegd stappen vooruit verwacht.

Ik weet niet hoe u aankijkt tegen uw administratie. Ik vind persoonlijk dat een minister beslist en een administratie loyaal uitvoert en niet blijvend haar eigen standpunten verdedigt. Laat me toe dat ik dat vrijmoedig zeg, als ik uw antwoord hoor dat door uw administratie is voorbereid.

Ik hoop dat deze regering – en in dit dossier bent u de politiek verantwoordelijke – erin slaagt om voor het einde van de legislatuur een oplossing te hebben. Het is mijn persoonlijke, sterke overtuiging dat in de afhandeling van deze dossiers op termijn een administratieve oplossing voor de meeste burgers beter is dan de juridische procedure.

De voorzitter: De heer Ceysens heeft het woord.

De heer Lode Ceysens: Minister, we staan altijd open om mee te denken over nieuwe instrumenten. Het kan inderdaad niet de bedoeling zijn dat een administratie op de rem gaat staan om bepaalde zaken niet uit te voeren tot er nieuwe instrumenten zijn die hen beter zinnen. Ook bij nieuwe instrumenten zal het doel altijd moeten zijn dat als Vlaanderen bepaalde planologische zaken wil realiseren, degene die daardoor wordt benadeeld, daarvoor op een correcte manier wordt vergoed. We staan altijd open om te spreken over de manier waarop dat moet gebeuren.

De heer Bart Martens: Met de wildschade hebben we bijvoorbeeld een administratieve procedure uitgewerkt. We merken dat vele getroffen en vaak van twee walletjes eten. Ze doorlopen de administratieve procedure en proberen toch ook gerechtelijke stappen te zetten. Minister, ik kan in die zin uw argumenten bijtreden om kanttekeningen te plaatsen bij de administratieve procedure. We hebben de bestaande conflicten tussen het administratief spoor en de burgerlijke rechtbank niet kunnen oplossen in het geval van de wildschade. Dat probleem bestaat. Getroffenen proberen hun gelijk te halen langs twee sporen en kiezen het beste. Als we voor een administratieve procedure gaan, moet dat een unieke procedure zijn. Het is helemaal niet vanzelfsprekend die toegang tot de burgerlijke rechtbank uit te sluiten.

Er zijn wel degelijk bezwaren te opperen tegen het administratieve spoor. In andere dossiers vragen we vanuit deze commissie om de zaken geïntegreerd te bekijken. Hoe lang zijn we al niet vragende partij naar de objectieve evaluatie van de verschillende grondbeleidsinstrumenten? We hebben die aanbeveling gedaan in het kader van de resolutie wateroverlast. Ook op andere fora hebben we al gevraagd naar die objectieve evaluatie om dan een optimale instrumentenkoffer te kunnen samenstellen. Minister, ik hoor uw engagement om daar samen met de ministers bevoegd voor Landbouw en Leefmilieu werk van te maken. Daar moeten we naartoe.

Aan de andere kant begrijp ik ook het ongeduld van de heer De Meyer die zegt dat dat nog in deze legislatuur tot resultaten moet leiden. Je kunt niet blijven onderzoeken, afwegen en studeren. Op een bepaald moment moet je knopen doorhakken.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Ik begrijp het ongeduld ook. Ik moet eerlijk zeggen dat ik een fout heb begaan. Ik heb het niet van nabij genoeg opgevolgd. Het is naar aanleiding van uw vraag dat ik het opnieuw heb opgenomen. Het departement heeft me ook niet spontaan het definitief advies gegeven, maar dat is mijn schuld, niet die van het departement.

Ik ben het wel eens met wat ze zeggen. Het is niet eenvoudig. Het geïntegreerd bekijken kan een oplossing brengen, maar we moeten er verder werk van maken. Ik heb naar voren gebracht op welke manier ik dat wil doen. Dankzij het feit dat we de CIW erbij kunnen betrekken en dankzij de amendementen van de Miniraad kunnen we wellicht die stap vooruit zetten. Maar dat zullen we samen met minister-president Peeters en minister Schauvliege bekijken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, dat is een openhartig antwoord. Is het dan best dat ik u hierover voor of na Pasen opnieuw bevraag?

Minister Philippe Muylers: We zullen u in elk geval op de hoogte houden. Ik stel voor dat u er mij regelmatig aan herinnert naar aanleiding van de plenaire vergadering. Ik zal u opvolging geven en dan kunt u te gepasten tijde een vraag stellen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■